

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2023/1055
Toplantı Tarihi/Sayısı : 26.12.2023/36
Karar Numarası : 2023/1100
Başvuran : K. R.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : Adalet Mah. Adalet Cad. Sincan Ceza İnfaz Kurumları
Kampüsü, 06946 Yenikent - Sincan / ANKARA

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru; haksız olarak verilen disiplin cezası yüzünden açık ceza infaz kurumuna ayrılamama sebebiyle mağduriyet yaşandığına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran başvuru dilekçesinde özetle;

a. Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda cezasını infaz etmekteyken koğuşunda bir başka mahpusun saldırısına karşı kendini koruduğunu, olay sonucunda kendisine bir gün hücre cezası verildiğini, cezaya itiraz ettiğini ancak itirazın İnfaz Hâkimliğince reddedildiğini,

b. Ceza sebebiyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmadığını ve haksızlığa uğradığını, kendisinin ve çocuklarının mağdur olduğunu iddia etmektedir.

3. Muhatap Sincan 4 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 21/6/2023 tarihli yazılı görüşte özetle;

a. Ceza infaz kurumunda hükümlü olarak bulunan başvuranın, 28/2/2023 tarihinde koğuşunda birlikte kalmış olduğu bazı kişiler ile kavga etmesi üzerine Kurumca olay hakkında disiplin soruşturması başlatılarak suç duyurusunda bulunulduğu,

b. Yürütülen disiplin soruşturması sonucunda Disiplin Kurulu Başkanlığı'nın 15/3/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararı ile hükümlüye 1 gün hücreye koyma disiplin cezası verildiği,

c. Hükümlünün disiplin cezasına 20/3/2023 tarihinde itiraz ettiği, itirazın değerlendirilmesi sonucu Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğinin 5/5/2023 tarihli, 2023/... esas ve 2023/... sayılı kararı ile şikâyetlerinin reddine dair karar verdiği, bu kararın hükümlüye tebliğ edildiği, hükümlünün bu karara itiraz etmediği, 15/5/2023 tarihli dilekçesi ile almış olduğu 1 gün hücreye koyma disiplin cezasını infaz etmek istediği,

ç. Karara itiraz etmemesinin ardından Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğinin 16/5/2023 tarihli, 2023/... esas ve 2023/... sayılı kararı ile Disiplin Kurulunun 15/3/2023 tarihli ve 2023/... sayılı kararının onaylanmasına karar verdiği; onay kararının "*Tebliğ tarihinden itibaren bir hafta içerisinde Ankara Batı Ağır Ceza*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Mahkemesine itiraz etmemesi halinde İnfaz Hâkimliği kararının kesinleşeceği” hususu hatırlatılarak hükümlüye 22/5/2023 tarihinde tebliğ edilmek istendiği ancak hükümlünün imzadan imtina ettiği, imzadan imtina ettiğine dair tebliğ-tebellüğ belgesinin görevli memurlar tarafından imza altına alındığı, karardan bir suretin hükümlüye elden teslim edildiği, daha sonra hükümlünün 24/5/2023 tarihinde Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğinin 16/5/2023 tarihli, 2023/... esas ve 2023/... sayılı kararına karşı Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesine itirazda bulunduğu,

d. Yapılan değerlendirme sonucu itiraz hakkında Ankara Batı 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 31/5/2023 tarihli ve 2023/... değişik iş sayılı kararı ile kesin olarak ret kararı verildiği, bu kararın hükümlüye Farsça bilen başka bir mahpusun tercümanlığından faydalanarak 6/6/2023 tarihinde tebliğ edildiği,

e. Hükümlünün bu süreçte açık ceza infaz kurumuna ayrılmak istediğini belirttiği ancak Kurum tarafından hükümlüye; kesinleşmiş disiplin cezasının olması sebebiyle iyi halli olmadığı, almış olduğu disiplin cezasını infaz ettikten 6 ay sonra iyi hal kazanabileceği ve açık ceza infaz kurumuna ayrılabilmesi hususunun tebliğ edildiği,

f. Bunun üzerine hükümlünün kalmış olduğu odada dudağını dikerek açlık grevine başladığı; tetkik ve tedavi için Ankara Etlik Şehir Hastanesine sevk edildiği, oradan daha detaylı tetkik ve tedavi için Ankara Bilkent Yüksek Güvenlikli Adli Psikiyatri Hastanesine 30/5/2023 tarihinde yatışının yapıldığı, 31/5/2023 tarihinde taburcu olarak tekrar Kuruma teslim alındığı,

g. Hükümlüyle yapılan tüm görüşmeler ve ikna çabalarına rağmen almış olduğu disiplin cezası nedeni ile açık ceza infaz kurumuna ayrılamayacağı düşüncesi ile açlık grevine devam edeceğini ve kendisine haksızlık yapıldığını beyan ettiği,

ğ. Hükümlünün İran İslam Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliğinden gelen görevlilerle yaptığı görüşme sonucunda 7/6/2023 tarihinde dudağındaki dikişleri sökerek açlık grevine son verdiği bildirilmiştir.

4. Başvuran muhatap Kurumun cevabi yazısına ilişkin yasal süresi içinde görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; *“Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek”* Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in *“Ön incelemenin yapılması”* başlıklı 48'inci maddesinin ilgili bölümü şöyledir:

“(1) Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur ve sonucunda; a) Kurumun görev alanına girip girmediği, (...) yönlerinden incelenir.”

8. Mezkur Yönetmelik'in *“Gerekçeli kabul edilmezlik kararı”* başlıklı 67'nci maddesine göre:

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

11. Somut olayda kapalı ceza infaz kurumunda bulunan başvuran haksız yere disiplin cezası aldığını ve bu ceza sebebiyle açık ceza infaz kurumuna ayrılmadığını iddia etmektedir.

12. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "Açık ceza infaz kurumları" başlıklı 14'üncü maddesinin altıncı fıkrasına göre; "Hükümlülerin, suç ve ceza türlerine göre, açık ceza infaz kurumlarına ayrılıp ayrılmamalarına, açık ceza infaz kurumlarında geçirecekleri sürelerle, kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınmalarına, doğrudan açık ceza infaz kurumlarına alınanların kapalı ceza infaz kurumlarına gönderilmelerine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir."

13. Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nin kapalı kurumdan açık kuruma ayrılacak hükümlüleri düzenleyen 6'ncı maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümü şöyledir:

"Hükümlülerden;

a) Toplam cezaları on yıldan az olanlar bir ayını, on yıl ve yukarı olanlar ise onda birini kurumlarda infaz edip, iyi hâlli olan ve koşullu salıverilme tarihine yedi yıl veya daha az süre kalanlar, ... açık kurumlara ayrılabilir."

14. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "Disiplin eylemi nedeniyle iyi hâl kararı verilmesine engel hâller ve şikâyet" başlıklı 110'uncu maddesine göre "Gözlem değerlendirme raporu veya gelişim değerlendirme raporunda yazılı olup da, henüz kaldırılmamış disiplin cezası bulunan hükümlü hakkında iyi hâl kararı verilemez."

15. Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelik'in 36'ncı maddesinin birinci fıkrasına göre; "Hükümlülerin açık ceza infaz kurumuna ayrılmalarına, denetimli serbestlik tedbiri uygulanarak cezalarının infaz edilmesine ve ceza infaz kurumlarından doğrudan koşullu salıverilmelerine ilişkin talebi üzerine ilgili talebin mevzuatta belirtilen süre ve kaldırılmamış disiplin cezasının bulunmaması gibi şartları taşıyıp taşımadığı idare tarafından araştırılır, gerekli şartları taşımayanların talepleri reddedilerek hükümlüye tebliğ edilir."

16. Yukarıda açıklanan mevzuat çerçevesinde bakıldığında; açık ceza infaz kurumuna ayrılmaya ilişkin şartların Açık Ceza İnfaz Kurumlarına Ayrılma Yönetmeliği'nde düzenlendiği ve bu Yönetmeliğe göre açık ceza infaz kurumlarına geçmek için iyi halli olma şartı arandığı belirtilmiştir. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre ise henüz kaldırılmamış disiplin cezası bulunan hükümlü hakkında iyi hâl kararı verilemeyeceği düzenlenmiştir.

17. Somut olayda başvurana; koğuşunda karıştığı kavga sebebiyle Ceza İnfaz Kurumu Disiplin Kurulu Başkanlığı'nın 15/3/2023 tarihli karar ile 1 gün hücreye koyma cezası verilmiştir. Söz konusu cezaya karşı

yapılan itiraz Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliği tarafından reddedilmiş; daha sonra Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğinin 16/5/2023 tarihli kararı ile Disiplin Kurulunun 15/3/2023 tarihli kararı onaylanmıştır.

18. Başvurunun talebine karşı muhatap Kurum tarafından yollanan, Disiplin Kurulu kararı ve Ankara Batı 1. İnfaz Hâkimliğinin kararı incelendiğinde; hükümlünün disiplin cezasının kesinleşmiş olduğu ve bu sebeple açık ceza infaz kurumlarına ayrılmak için sahip olması gereken iyi halli olma şartını sağlamadığı anlaşılmıştır. İdare ve Gözlem Kurulunun başvuru hakkında var olan disiplin cezası sebebiyle iyi halli olmadığına dair karar vermesinin yukarıda açıklanan mevzuat kapsamında kaldığı belirlenmiştir.

19. Açıklanan gerekçeler doğrultusunda açıkça dayanaktan yoksun olduğu anlaşılan başvurunun Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 67'nci maddesi uyarınca kabul edilmez olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

26/12/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alişan TİRYAKİ
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYZAZ
Üye

e-imzalıdır

Yunus Emre KARAOSMANOĞLU
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye